

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2022-893

1.11.2022

Statens Pensjonskasse

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

FN-observatør – manglende oppfølging av høyt blodtrykk – hjerneslag – arbeidsulykke – yfl. § 11 første ledd bokstav a og bokstav c.

Forsikrede hadde høyt blodtrykk på 90-tallet. Han tjenestegjorde i samme periode i utlandet som FN-observatør. I 2006 fikk forsikrede hjerneslag. Saken reiste spørsmål om forsikrede var utsatt for en arbeidsulykke. Nemnda bemerket at forsikrede ikke hadde sannsynliggjort en arbeidsulykke verken etter det markerte eller det avdempede ulykkesbegrepet. Nemnda bemerket videre at det heller ikke var fremlagt dokumentasjon på at forsikredes høye blodtrykk med påfølgende hjerneslag skyldtes påvirkning fra skadelige arbeidsprosesser. Selskapet ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede hadde høyt blodtrykk og tjenestegjorde i utlandet på 90-tallet. Han fikk hjerneslag i 2006. Forsikrede sendte skademelding til selskapet 2.2.18 hvor han opplyste at han hadde slitt med høyt blodtrykk, men likevel ble sendt i tjeneste til utlandet på 90-tallet uten å få medisiner.

Selskapet avsto krav om yrkeserstatning i brev av 4.4.18. Forsikrede sendte inn et krav om fornyet vurdering av saken 10.4.18. Han anførte at det var årsakssammenheng mellom hjerneslaget og tjenesten i utlandet. Vedlagt klagen var det også et brev til Forsvaret og en beskrivelse av "dyster statistikk og private nedturer".

Selskapet opprettholdt avslaget i brev 26.4.18.

Forsikrede sendte en ny klage på saksbehandlingen i brev 5.3.19. Han anførte at saksbehandlingen var forutinntatt og diskriminerende, og viste blant annet til at selskapet kun prioriterte diagnoser som gikk på psykiske lidelser.

Selskapet orienterte om klageadgang i brev av 8.3.19. Det informerte samtidig om at det ikke hadde vurdert saken etter billighetserstatningsordningen, da denne kun omfatter psykisk skade. Forsikrede hadde ikke søkt om dette.

Forsikrede sendte brev 20.10.20 og krevde fornyet behandling. Vedlagt fulgte attester fra leger som bekreftet henholdsvis høyt blodtrykk og hjerneslag.

Selskapet opprettholdt avslaget i brev av 13.11.20. Det informerte samtidig om erstatningsordningen for veteraner.

Forsikrede sendte ny informasjon til selskapet 28.11.20, og krevde en ny vurdering. I brev 15.12.20 sendte forsikrede inn ytterligere informasjon.

Selskapet informerte etter dette i brev av 11.1.21 nærmere om forsikredes klageadgang og om veteranordningen.

Forsikrede sendte ytterligere to brev datert 11.2.21 og 12.2.21.

Selskapet informerte igjen om forsikredes klageadgang i brev 18.2.21. Det informerte samtidig om at det ikke lenger ville besvare alle brev fra forsikrede, men lese dem og arkivere dem på saken. Selskapet opplyste at grunnlaget for dette var at det i flere omganger hadde informert forsikrede om muligheten til å klage på selskapets avslag.

Forsikrede sendte inn ytterligere brev til selskapet i perioden mellom mars og september 2021.

Forsikrede har i det vesentlige anført at "hjerneslaget er en arbeidsulykke". Han ble sendt på tjeneste i utlandet på 90-tallet som FN-observatør til tross for at han hadde for høyt blodtrykk. Forsikrede fikk hjerneslag i 2006, og den eneste forklaringen på dette er at han hadde for høyt blodtrykk og ikke fikk medisiner og oppfølging fra Forsvaret. Forsikrede har fått livet ødelagt på grunn av hjerneslaget.

Selskapet har i det vesentlige anført at forsikrede ikke har vært utsatt for en plutselig eller uventet ytre hendelse som oppfyller lovens krav til at det foreligger en arbeidsulykke. Det er ikke noe i det ytre som har utviklet seg på en uventet måte og ført til skaden. Videre anføres det at hendelsen heller ikke er omfattet av det avdempede ulykkesbegrepet. Hendelsen faller heller ikke inn under yfl. § 11 første ledd bokstav c.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om manglende oppfølging av høyt blodtrykk fra Forsvaret og senere hjerneslag er en arbeidsulykke etter yfl. § 11 første ledd bokstav a og bokstav c.

Det er kravstiller, altså forsikrede, som har bevisbyrden for at vilkårene for erstatning er oppfylt.

Begrepet arbeidsulykke i yfl. § 11 første ledd bokstav a skal forstås på samme måte som i folketrygdloven § 13-3, jf. Ot.prp. nr. 44 (1988-1989) s. 89. I § 13-3 annet ledd defineres to ulike kategorier arbeidsulykker; det markerte ulykkesbegrep (en plutselig eller uventet ytre hending) og det avdempede ulykkesbegrep (en konkret tidsbegrenset ytre hending som medførte en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i vedkommendes arbeid).

Nemnda vurderer først om hendelsen omfattes av det markerte ulykkesbegrepet. Høyesterett har behandlet arbeidsulykkebegrepet i flere avgjørelser. Det er lagt til grunn i praksis at skade oppstått under utførelse av ordinært arbeid normalt ikke anses som en arbeidsulykke, jf. Rt-2006-1642. Av Rt-2009-1485 fremgår at uttrykket "en plutselig og uventet ytre hending" må tolkes slik at hendelsen har vært ulykkesartet. Også i Rt-2009-1619 avsnitt 53 har retten uttalt at det må kreves et ulykkesmoment for at det skal foreligge en arbeidsulykke omfattet av det markerte ulykkesbegrep. I dette ligger at noe i den ytre situasjonen må ha utviklet seg på en uventet måte og det er det uventede som må ha ført til skaden. Videre følger det av rettspraksis at kravet til ulykkeshendelse til en viss grad må relativiseres, da hva som anses som plutselig og uventet vil måtte bedømmes ut ifra hvilken sammenheng hendelsen finner sted, jf. Rt-2006-1642 avsnitt 36.

Spørsmålet om det faktisk inntraff noe plutselig og uventet, beror på hva som fremkommer av den skriftlige dokumentasjonen som er fremlagt. Nemnda tillegger tidsnære beviser større vekt enn beviser som har tilkommet senere, særlig beviser som er tilkommet etter at det oppsto uenighet med selskapet, jf. blant annet FinKN 2019-093 og 2021-240.

Forsikrede har anført at han fikk hjerneslag i 2006 grunnet manglende oppfølging og behandling av høyt blodtrykk under tjeneste på 90-tallet. Det fremgår ikke i noen av de tidsnære dokumentene at forsikrede fikk hjerneslag som følge av ubehandlet høyt blodtrykk 10 år tidligere. Nemnda kan derfor ikke se at manglende oppfølging og behandling av høyt blodtrykk er en plutselig ytre

hending. Forsikrede har ikke sannsynliggjort noen plutselig ytre hending, og nemnda finner derfor at det markerte ulykkesbegrepet ikke kommer til anvendelse.

Spørsmålet blir da om skadehendelsen omfattes av det avdempede ulykkesbegrepet.

Anvendelse av det avdempede ulykkesbegrepet forutsetter som et utgangspunkt at det må ha skjedd "et avvik fra det normale i vedkommende arbeid. Avviket kan bestå i at arbeidstakeren har utført arbeid som ligger utenfor rammen for arbeidet, eller i at ordinært arbeide har blitt gjennomført på en uvanlig måte, men avviket må uansett ha medført en usedvanlig påkjenning eller belastning", jf. Rt-2009-1626 avsnitt 29. Det følger av dommens avsnitt 33, at når arbeidstakeren pga. en vanskelig arbeidsstilling eller av andre grunner er blitt utsatt for en "ekstraordinær belastning eller påkjenning" stilles det ikke tilleggskrav om ytre hending. Det sentrale spørsmålet er om oppgaven er en del av vedkommendes normale arbeidsoppgaver, jf. dommens avsnitt 35.

I aktuelle sak er det ikke fremlagt informasjon om at det under utførelsen av forsikredes arbeidsoppgaver på 90-tallet forelå en ekstraordinær påkjenning i forhold til hans normale arbeidsoppgaver. Det er heller ikke dokumentert hvilken betydning forsikredes tjeneste i X hadde for hans blodtrykk og dermed heller ikke for det senere hjerneslaget.

Etter nemndas syn foreligger det etter dette ikke opplysninger som tilsier at hendelsen omfattes av det avdempede arbeidsulykkebegrepet.

Manglende behandling eller oppfølging av blodtrykket kan etter dette ikke anses som en arbeidsulykke etter yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Til slutt ser nemnda på spørsmålet om hjerneslaget i 2006 omfattes av yfl. § 11 første ledd bokstav c. Etter denne bestemmelsen skal yrkesskedeforsikringen dekke "annen skade ..., dersom denne skyldes påvirkning fra skadelige ... arbeidsprosesser".

Høyesterett presiserer i Rt-2011-368 avsnitt 45 at bestemmelsen i bokstav c "skal fungere som en sikkerhetsventil for tilfeller som ligger nær opp til hva som dekkes etter a eller b":

Som tidligere nevnt er det ikke fremlagt noen tidsnær dokumentasjon om hva som skjedde, og det er dermed ikke sannsynliggjort at det høye blodtrykket med påfølgende hjerneslag skyldes påvirkning fra skadelige arbeidsprosesser.

Manglende oppfølging og behandling av blodtrykk kan etter dette ikke anses som en arbeidsulykke etter yfl. § 11 første ledd bokstav c.

Etter dette er det ikke nødvendig for nemnda å vurdere sammenhengen mellom høyt blodtrykk på midten av 90-tallet og hjerneslaget i 2006.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Mallings (leder), Tonje Giertsens (selskapsrepresentant) og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).